

Alarma Dobrogei (II)

(Isaccea, 12.VI.1897-1.IV.1898)

Ioana MARINACHE

În numărul anterior al revistei "Steaua Dobrogei" am prezentat, pe larg, rolul gazetei "Alarma Dobrogei", importanța acesteia în peisajul publicistic dobrogean, abia conturat în cele două decenii de la reintegrarea Dobrogei în hotarele firești. Ne-am referit atunci și la prestația fondatorului publicației din Isaccea, Petru Georgescu, care demisionase din postul de institutor din cauza numeroaselor șicane politice.¹ Inspirat și talentat, fostul institutor este o fire de polemist înnăscut, gata să sară la luptă deschisă pentru cunoașterea și afirmarea adevărului, căutând și susținând cu argumente pertinente, inepuizabil, cauza dreptății.

Dacă în prima parte a materialului nostru am acordat atenție problemelor politice și administrative, economice și culturale ale Tulcei ² și Isaccei pentru anul 1897, aşa cum erau ele reificate în materialele, notele și articolele publicației, de data aceasta voi evidenția atitudinile polemice ale gazetei pentru perioada ianuarie-iunie 1898, generate de acutizarea problemelor rămase nesolunate. Ochiul scrutător al gazetarului știe să pună în ecuație semnificativul, să cearnă și să discearnă cotidianul, încercând și, în parte, reușind să înțeleagă substratul politic, esența unor probleme administrative și economice cu care se confruntau locuitorii ținutului. Cu toate

acestea, directorul publicației este conștient că nu poate lupta eficient cu administrația oficială, că punctul său de vedere nu putea stopa nedreptățile săvârșite de oamenii prefectului și chiar de prefectul însuși, Ioan Nenițescu. Vocea sa, pătrunsă de indignare, este acoperită de ecoul ziarelor aflate sunt influența conducerii județului: "Istrul", "Dunărea de Jos", "Vocea Dobrogei", "Patria". În special, nemulțumirile sale se îndreaptă către ziarul "Istrul", la care colabora și prefectul Nenițescu, condus de Grigore Cordea, administrator al pescăriilor statului din Dobrogea timp de șase ani, persoană cu statut reprobabil, avertizat și admonestat în trecut de prefectul Stătescu pentru afacerile lui necurate. Încă din 15 oct. 1897, directorul Petru Georgescu tipărise în ziarul său, cu litere majuscule, un **Apel** către rege, prin care solicita suveranului să trimită în Dobrogea "o persoană de încredere ca să cerceteze mizeria administrativă și retelele economice". Îl învinuiește deschis pe prefectul Nenițescu de neprișădăcă în administrație, calificând prin "sălbăticie" starea de lucruri în care ajunsese guvernarea. În ton cu atitudinea sa sunt ziarele democratice care apăreau la centru: "Adevărul", "Dreptatea", "Drapelul", "Lumea nouă". În toate existau articole care combăteau măsurile prefectului. E

consternat când găsește articole laudative despre același prefect în ziarele "Constituționalul", "Epoca".

Luptându-se cu greutățile financiare, directorul reușește să tipărească în intervalul iunie-decembrie 1897 doar opt numere, deși sperase la o apariție săptămânală ⁴ a publicației sale (nr. 8 apăruse pe 17 oct.)

Încrezător în forțele sale, intrând în anul al doilea de apariție, Petru Georgescu menține nr. 9 (18.I.1898) al publicației indicativul "**săptămânal**". Este de presupus că s-a confruntat cu lipsuri de nedescris, dacă în luna februarie apar nr. 10 și 11 (4.II și 19.II), în martie nr. 12 cu prima pagină în doliu (15.III) și în iunie nr. 13 (1.VI). După această dată publicația și-a încheiat apariția.

Gruparea de jurnaliști de la "Alarma Dobrogei" manifestă vizibile afinități liberale: "noi ceștiile de la Alarma Dobrogei facem parte din familia liberală..."

Fără să deținem informații în legătură cu apartenența expresă la partidul liberal, totuși suntem înclinați să credem că echipa directorului gazetei își îndreptase speranțele către liderii liberali influenți. Articole precum "Caveant consules!" și "Nemerniciile prefectului Nenițescu" evidențiază prăpastia între aspirații și realitate:

"La 1878 un plebiscit ne-a răpit o provincie scumpă. La 1898 teroarea ne împinge

spre prăpastie. Ca român, dând alarmă, îmi fac datoria..." (an II, nr. 12/15.III.1898)

Intransigent, amintind de indignarea lirică și plină de amărăciune a versurilor emineștiene din "Scrisoarea III", redactorul publicației "Alarma Dobrogei" "cere ilustrului d. Fleva", unul din liderii partidului liberal, să-și ridice glasul în parlament:

"Până când? ... Unde-ți sunt ideile de regenerare a Dobrogei, d-le Nenițescu?"

Ce ai făcut pentru populația județului pe calea economică și culturală?

Unde-ți este o singură lucrare originală și folositoare?"

Toate retelele provin din proasta administrație ("administrația dată pe vâna veneticilor") și rolul ineficient jucat de prefect. Concret, prefectul Nenițescu i se impută următoarele:

- fost inspector școlar sub conservator, prefectul e criticat că și-a amplasat neamurile ("abuz... abuzive...") în funcțiile de decizie (an I, nr. 6/28.IX);

- comisar de poliție: Ștefănescu, "neam al său din Galați" (calificat de redacție astfel: jefuia cu câte 1000 lei pe toți comercianții; a înșelat un ovrei cu niște bijuterii, dispărând un timp);

- șef al poliției Sulina: N. Cîrciușescu, "unchiul prefectului", calificat "incapabil și bătrân, falit";

- polițai de Tulcea: Cernia, "un căpitan reformat din armată, rudă prin alianță cu prefectul";

- director al poliției Tulcea: Niculau, "cumătrul său";

- șef al poliției Isaccea: Constantinescu, "protejat al dl. Nenițescu";

- medic de plasă: Bejăreanu; dirigintele poștei: Bărbuleanu (rude)

- afaceri necurate și sprijin discret lui Grigore Cordea, administratorul pescăriilor statului [an I, nr. 8/17.X.]

- promisiuni neonorate: pe 21.VII, prefectul a vizitat Isaccea și după discuții cu primarul Ștefan Cardaș și "energeticul său consilier" Iancu Lazarof, a dat ordin "ca imediat comuna să-și procure pompe pentru incendiu" și a admis dorința orășenilor pentru aducerea apei în oraș prin conducte, de la o fântână din apropiere (pompa nu se cumpărase la începutul lui septembrie, când a avut loc incendiul la Isaccea - [an I, nr. 5/7.IX];

- nu a onorat înființarea de școli, aşa cum promisese (la 29.VIII. are loc la Tulcea o întrunire de protest, la care d. Anastasiu și Buzdugan, socialisti din București "în aplauzele mulțimii au veștejit purtarea administrației, cerând și înființarea de școli."

- neînființarea satului Pantelimon "în mijlocul plășii Babadag și un teren de cea mai bună calitate" (inițiativa aparținuse d-lui Carp cu câțiva ani în urmă, fiecare locuitor urmând să primească 20 ha). [an II, nr. 10/4.II]

- tergiversarea înființării unui liceu model la Tulcea, "unde limbile vorbite în localitate să fie predate facultativ";

- neînceperea lucrărilor la drumul de fier Tulcea-Medgidia;

- soarta celor ce se ocupă cu pescuitul;

- plecarea în pribegie a plugarilor din satul Poșta [an II, nr. 12/15.III]

- plecarea lipovenilor în Bulgaria, în căutare de muncă [an II, nr. 9/18.I]

Exempletele ar putea continua. În unele materiale se sugerează și faptul că prefectul fusese deseori prevenit în legătură cu calitatea oamenilor aleși de el pentru funcțiile importante (Cernescu, directorul prefecturii, un ins "lipsit de demnitatea poziției oficiale").

Dincolo de subiectivismul gazetarului (s-ar putea obiecta faptul că prefectul era în funcție de câteva luni), ceea ce contrariază pe cititorul aflat la mare distanță de evenimentele relatate este inabilitatea prefectului, la care se asocia lipsa de receptivitate. Din cauza aceasta se înmulțesc sesizările către ministrul de interne, apelurile disperate către rege ("îndură-te și fă ca domnia legilor să troneze și în Dobrogea"), memoriile delegațiilor tulcene le suveran.

Acuzele directe la persoana prefectului Nenițescu apar la sfârșitul lunii septembrie 1897 [an I, nr. 6/28.IX], transformându-se foarte repede în injuri.

Pentru deliciul lectorului din alt secol, evidențiem căteva incriminări și apelative succulente:

- "născut din părinti bulgari";
- "doctor de la o universitate germană [dr. în filosofie n.n.], deși nu știe bine nemțește";
- "care a crezut de a aplica în județul Tulcea măsurile muscălești de administrație";
- "eruditia sa ... la ce i-a

folosit?...";

- "pârcălab de acum o sută de ani...";
- "este o armă inconștientă în mâinile consulilor și agenților ruși..." [an I, nr. 8/17.X];

■ "de când a venit dl. I. Nenițescu, toti jidancii din Galați au inundat Dobrogea, în locul aborigenilor.....";

■ "transfugul politic Ioan Nenițescu..." [an II, nr. 10/4.II];

■ "lată naționalismul de lipsănie al prefectului Nenițescu!" (vezi art. "Naționalismul d-lui Nenițescu", în nr. 10)

■ "Banditismul prefectului Nenițescu... existența bandei negre ...satrapul prefect Nenițescu..." (vezi și art. "Jos masca", "Jos masca patriarzilor", "Întrunirea din Tulcea", "Reclamația preotului N. Rosnovanu din Beidaut" [an II, nr. 11/19.II];

■ "... dar, mai ales la sate balurile au căzut ca o urgie a acestui satrap incult și neprițeput, fără a mai pomeni biletelor de loterie și alte angajamente pe care le inventează acest pui de lei noi și frate de falit..." [an II, nr. 13/1.VI];

După cum se poate observa, aproape că nu mai este vreun număr al publicației din 1898 în care persoana prefectului amintit să nu devină subiect de dezbatere. Gazetarii de la **Alarma Dobrogei**³ au în permanență reflectorul îndreptat supra faptelor și actelor care au ca protagonist pe poetul Nenițescu, devenit prefect.

- "la balul de la Isaccea, pungașul Serebrino a fost numit în comitetul balului de către prefectul rudă. Trist!" [an II, nr. 10/4.II];

- "formarea unei bănci

populare pe acțiuni subscrise și plătite de funcționari spre a cumpăra o hodorogită tipografie, pe un preț fabulos de la dl. Porfiriu, tipografie adusă pe polițe girate..." [an II, nr. 13/1.VI];

Neîndoilenic, cititorul avizat a putut să-și formeze o cu totul altă optică asupra faptelor, cântărand mult mai atent luminile și umbrele unei personalități aflată, într-un anumit moment al vieții, în vălmășagul luptelor politice. 5/6

Ne-am întrebat de multe

piscicitor", "Birurile lui Nenițescu" (nr.13)

Să ne reamintim gândurile fondatorului gazetei de la Isaccea, Petru Georgescu, exprimate în articolul introductiv din 12.VI.1897:

"Dăm alarmă ca oamenii cinstiți și cu dor de patrie să se adune, să lupte contra celor ce au speculat și specula și pe blându popor dobrogian și vitalele interese ale românismului". După opinia noastră, publicația a acționat în numele acestui tel, înscriindu-se în istoria

ori dacă directorul publicației **Alarma Dobrogei** a fost influențat politic sau s-a menținut echidistant. Era un romantic eșuat într-o luptă prea complicată pentru el sau un vindicativ, urmărind și scopuri secrete? În stadiul actual al cercetărilor este dificil de concluzionat. Cele mai multe dintre articole îl prezintă ca fiind sincer angajat într-o luptă fără izbândă. Tonul este adesea incisiv și necruțător, însă neputința ia uneori forme acute de disperare. Îl salvează ironia cuprinsă în titlurile și substanța materialelor: "**Firfisonul decorat**" (nr. 3), "**Jegmănele**" (nr. 4), "**Cronică dobrogiană. Chefuială. Scandal**" (nr. 7), "**Funcțiunile statului**" (nr. 10); "**Jos masca**" (nr. 11); "**Nemerniciile prefectului Nenițescu**" (nr.12); "**Din mizeriile Dobrogei**", "**Țara minunilor. Cordea mare**

presei dobrogene ca "un ziar de orientare democratică".⁴

Vom reveni, cu un alt prilej, cu detalii care au menirea de a evidenția eficiența programului acestei publicații ("susținerea intereselor economice, culturale și naționale în Dobrogea").

1. Ioana Marinache, "**Alarma Dobrogei**" (Isaccea, 12.IV.1898) I, în revista *Steaua Dobrogei*, Tulcea, nr. 11-13, martie 2002, p.95-97
2. Ioana Marinache, "Pagini din odiseea înălțării Monumentului Independenței oglindită în ziarul dobrogian "**Alarma Dobrogei**" în *Buletinul de cultură istorică TAFRALI*, an II, nr. 1-2(3), decembrie 2002, Tulcea, p.35
3. "**Alarma Dobrogei**", colecția publicației, B.Academie, P. III 396.
4. Petru Zaharia, "100 de ani de presă tulceană (1879-1979)", Supliment PEUCE, 1997, p. 22-23.
5. Lucian Predescu, "Enciclopedia României." Cugetarea, Editura Saeculum I.O. și ed. Vestala, București, 1999, ediție anastatică, p.594.
6. "Dicționarul Literaturii române de la origini până la 1900", ed. Academie R.S.R. București, 1979, p. 626.